

Μετά το ναυάγιο στο Eurogroup

Μετά το ναυάγιο του Eurogroup και το τελεσίγραφο περί παράτασης του προγράμματος ως μόνη λύση, οι χειρισμοί της νέας κυβέρνησης μοιάζουν να οδηγούν τη χώρα σε αδιέξοδο. Ο χρόνος πιάζει αφόρητα. Χωρίς εξωτερική χρηματοδότηση οδηγούμαστε σε άτακτη χρεοκοπία μέσα σε λίγες εβδομάδες. Η κυβέρνηση δεν θέλει να ζητήσει παράταση του προγράμματος που κατά τη γνώμη της σύμβαση (κι ως μην εφαρμόστηκε). Το Eurogroup όμως δεν είναι πρόθυμο να συνεχίσει την δανειακή σύμβαση ως ενδιάμεσο βήμα προς ένα νέο πρόγραμμα, στηριζόμενο απλώς στη διαβεβαίωση της κυβέρνησης ότι θα αποφύγει τις μονομερείς ενέργειες. Το προσχέδιο του ανακοινωθέντος που ετοίμασε ο κ. Moscovici και ήταν πρόθυμος να υπογράψει ο κ. Βαρουφάκης δεν έγινε επομένως δεκτό από το Eurogroup, πράγμα το οποίο ο ίδιος αντιμετώπισε περίπου σαν λαθροχειρία εκ μέρους του προέδρου κ. Dijsselbloem.

Το αίτημα για παράταση του προγράμματος θα επέτρεπε στο Eurogroup να εγκρίνει τη χρήση των 11 δισ. ευρώ του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας για τις ανάγκες χρηματοδότησης του Δημοσίου για μία μεταβατική περίοδο 4-6 μηνών, όσο θα διαρκεί η διαπραγμάτευση ενός νέου προγράμματος. Θα επέτρεπε επίσης στην ΕΚΤ να συνεχίσει να χρηματοδοτεί τις ελληνικές τράπεζες αυτήν την περίοδο. Συγχρόνως, η κυβέρνηση θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τη διακριτική ευχέρεια που της παρέχεται για να τροποποιήσει το πρόγραμμα λαμβάνοντας ισοδύναμα μέτρα.

Η κυβέρνηση προκάλεσε πρόωρες εκλογές στο όνομα μιας νέας συμφωνίας. Ισχυρίζεται ότι δεν έχει Plan B, δεν είναι όμως ξεκάθαρο ότι έχει Plan A. Οι εξαγγελίες της στερούνται εσωτερικής λογικής συνέπειας. Θέλει να ξοδέψει 12 δισ. σε κοινωνικές παροχές, αλλά και να διατηρήσει το πρωτογενές πλεόνασμα στο 1.5% του ΑΕΠ. Θέλει χρόνο, όχι δάνεια, αλλά ζητάει αύξηση του πλαφόν στα έντοκα με χρηματοδότηση από την ΕΚΤ, επιστροφή των κερδών της ΕΚΤ από ομόλογα του ΕΔ χωρίς ολοκλήρωση της αξιολόγησης, και τα 11 δισ. του ΤΧΣ που πρέπει κανονικά να επιστραφούν στους πιστωτές. Λέει ότι δέχεται 70% των μεταρρυθμίσεων του Μνημονίου (παρντόν, της «Συμφωνίας»), αλλά δεν δέχεται ούτε καν την ανεξαρτησία της γενικής γραμματείας εσόδων. Όταν μιλάς για παροχές και προσλήψεις, χωρίς να τεκμηριώνεις πώς θα αποφύγεις να δημιουργήσεις νέα ελλείμματα, εισπράττεις τελεσίγραφα.

Ο υπουργός οικονομικών της Αυστρίας κ. Schelling είπε σήμερα στο ραδιόφωνο: «Εξ αρχής, ήμασταν ανοικτοί στον διάλογο με την Ελλάδα, γιατί όμως ο διάλογος αποτυγχάνει; Επειδή δεν μας παρουσιάζουν μια ολοκληρωμένη, κοστολογημένη πρόταση που θα αποτελούσε τη βάση για διαπραγμάτευση, αλλά διαλέξεις για το πώς θα ήθελαν να είναι τα πράγματα [...] Υπάρχουν κανόνες που πρέπει να τηρηθούν. Δεν μπορούμε να ζητήσουμε από τα ευρωπαϊκά κοινοβούλια παράταση ενός εντελώς διαφορετικού προγράμματος από αυτό που έχει εγκριθεί».

Η κυβέρνηση εξελέγη με εντολή για μείωση της λιτότητας και επιστροφή στην ανάπτυξη. Το βασικότερο όμως -σύμφωνα με τις δηλώσεις του Πρωθυπουργού- είναι η ανάκτηση της χαμένης αξιοπρέπειας του ελληνικού λαού. Όμως, η αξιοπρέπεια δεν ανακτάται ζητώντας κατανόηση, χρόνο, χρηματοδότηση και ελάφρυνση χρέους, ούτε αγνοώντας τους ευρωπαϊκούς κανόνες. Ανακτάται αν προσπαθήσουμε περισσότερο, δουλέψουμε πιο σκληρά, αρχίσουμε να παράγουμε περισσότερα και καλύτερα προϊόντα και υπηρεσίες. Εκεί πρέπει να επικεντρώσει τις προσπάθειές του ο νέος Πρωθυπουργός. Χωρίς ανταγωνισμό και αξιοκρατία, η ελληνική οικονομία και κοινωνία θα μείνουν παγιδευμένες σε χαμηλά επίπεδα ανάπτυξης και ευημερίας. Όμως, κατά τον μαρξιστή υπουργό παιδείας κ. Μπαλτά, «η αριστεία είναι ρετσινιά, είναι μία στρεβλή φιλοδοξία».

Σε χθεσινό του άρθρο στο NY Times, ο κ. Βαρουφάκης ισχυρίζεται ότι το Eurogroup επιμένει σε προγράμματα που στοχοποιούν τους φτωχούς συνταξιούχους και τα οικογενειακά φαρμακεία, ενώ δεν αγγίζουν τη διαφθορά μεγάλης κλίμακας. Δεν είναι αλήθεια. Χρόνια τώρα το ΔΝΤ τονίζει: «Οι

πλούσιοι και οι αυτοαπασχολούμενοι δεν συνεισφέρουν ανάλογα με τις δυνατότητές τους, με αποτέλεσμα να επιβάλλονται υπερβολικές οριζόντιες περικοπές και υψηλότεροι φόροι στους μισθωτούς και συνταξιούχους». (IMF Country Report No. 13/154, παράγραφος 42). Στο ίδιο άρθρο, ο κ. Βαρουφάκης δηλώνει ότι θέλει να «καταργήσει τη διάκριση μεταξύ πιστωτών και δανειοληπτών, υπέρ μιας πανευρωπαϊκής προοπτικής». Τα κατάφερε! Οι δεκαοκτώ χώρες που είχε απέναντί του στο Eurogroup, που συμπεριλαμβάνουν πιστωτές και δανειολήπτες, ενώθηκαν εναντίων των απαιτήσεων της νέας ελληνικής κυβέρνησης και της επέρριψαν όλη την ευθύνη για το χθεσινό ναυάγιο.

Αν η κυβέρνηση θέλει να πείσει τους εταίρους ότι χρειάζεται πραγματική αλλαγή, θα πρέπει πρώτα να πείσει τους Έλληνες πολίτες ότι η αλλαγή έρχεται μόνο μέσα από σκληρή δουλειά και θυσίες, όχι μέσα από παροχές με τα λεφτά των άλλων. Ο λαϊκισμός της κυβέρνησης Τσίπρα, που θέλει να επαναπροσλάβει όσους απολύθηκαν από το δημόσιο και να παγώσει τις ιδιωτικοποιήσεις, δεν πείθει ότι έχει σαν στόχο την επανεκκίνηση της οικονομίας. Κανείς δεν πρόκειται να δανείσει χρήματα στην Ελλάδα για να προσλάβει δημοσίους υπαλλήλους ενώ εξαγγέλλει ανάκληση επίπινων διαρθρωτικών αλλαγών (αγορά εργασίας, ασφαλιστικό, παιδεία, δημόσιο, ιδιωτικοποιήσεις) για να ικανοποιήσει συνδικαλιστικά αιτήματα.

Το ερώτημα είναι τι γίνεται τώρα που η Ελλάδα οδεύει ταχύτατα προς τα βράχια. Τρία πράγματα κατά τη γνώμη μου:

Πρώτον, η κυβέρνηση να συμφωνήσει να υλοποιήσει άμεσα πολιτικές του Μνημονίου που προάγουν την κοινωνική δικαιοσύνη: Κατάργηση των συντάξεων κάτω από τα 62 χρόνια, σταδιακή εξάλειψη των ανισοτήτων στις εισφορές και συντάξεις μεταξύ «ευγενών» και άλλων ταμείων, και κατάργηση των φόρων υπέρ τρίτων. Αυτά είναι τα κατ' εξοχήν συμπτώματα του πελατειακού κράτους που ο ΣΥΡΙΖΑ λέει ότι θέλει να καταργήσει. Θα μπορούσε επίσης να συμφωνήσει στην πρόταση του Στέφανου Μάνου για κατάργηση του ΕΝΦΙΑ και αντικατάστασή του από ένα ανταποδοτικό τέλος που θα εισπράττουν οι δήμοι, με ταυτόχρονη κατάργηση των μεταβιβάσεων του κράτους προς τους δήμους.

Δεύτερον, να δεσμευτεί ότι θα διατηρήσει φέτος το πρωτογενές πλεόνασμα στο 1.5% του ΑΕΠ (αντί για στόχο 3.0% που προβλέπει το Μνημόνιο). Παράλληλα να ζητήσει χαμηλότοκο, μακροπρόθεσμο δάνειο από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας για να αποπληρώσει άμεσα το ανεξόφλητο υπόλοιπο των δανείων του ΔΝΤ (24 δισ. ευρώ) και των ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου που διακατέχει η ΕΚΤ, ονομαστικής αξίας 27δισ., στην τιμή κτήσης. Η αναχρηματοδότηση υψηλότοκων δανείων θα μειώνει σημαντικά τη δαπάνη για τόκους, και αντίστοιχα το πρωτογενές πλεόνασμα που απαιτείται για τη σταθεροποίηση του χρέους.

Τρίτον, να αναλάβει την υποχρέωση να εφαρμόσει, σε βάθος χρόνου, τις μεταρρυθμίσεις που θα αυξήσουν την αναπτυξιακή δυναμική της χώρας. Αυτές περιλαμβάνουν τις ιδιωτικοποιήσεις, μείωση γραφειοκρατίας, ευέλικτη αγορά εργασίας, κατάργηση εμποδίων εισόδου στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών, γρήγορη απονομή δικαιοσύνης.

Η Ελλάδα χρειάζεται μικρότερο κράτος με λιγότερους φόρους για να μεταφερθούν μαζικά πόροι στον εξωστρεφή ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, για να βγούμε οριστικά από την κρίση στην οποία μας οδήγησε η πελατειακή διαχείριση της εξουσίας. Δεν είναι αργά για μία κωλοτούμπα από τις ανεφάρμοστες προεκλογικές και μετεκλογικές εξαγγελίες της κυβέρνησης, είμαστε όμως πολύ κοντά στα βράχια για να έχουμε την πολυτέλεια του χρόνου.

*Η Μιράντα Ξαφά είναι ερευνήτρια του Center for International Governance Innovation (CIGI) και πρώην στέλεχος του ΔΝΤ.